

Klaas Bieze, het gif ligt naast je deur

De Groningse milieuspeurder Klaas Bieze (65) is al zo'n 25 jaar bezig met chemisch afval, watervervuiling en stankhinder. In het Groningse is Bieze een fenomeen, oa. bekend geworden

door geruchtmakende zaken als de stortplaats bij Oostwold, afval in het voormalige zwembad van Woltersum, vervuiling van het Leekstermeer en de Oostgroninger kanalen. Bij alle gifbelten is Bieze op de een of andere manier betrokken geweest.

Toen Klaas Bieze nog bij de gemeentepolitie in Groningen werkte, werd hij al gekonfronteerd met de nadelige effecten van de chemische industrie. Het begon ooit met een viswedstrijd van de politie in Weiwerd, in die tijd nog een aantrekkelijk dorpje bij Delfzijl. 'Toen ik daar voor het eerst kwam, werd ik overweldigd door de dreigende aanwezigheid van de chemische bedrijven.' In gesprekken met mensen uit Weiwerd en Oterdum – plaatsjes die inmiddels verdwenen zijn ten gevolge van de industriële landhonger van Delfzijlse industrieën – hoorde Bieze hartverscheurende verhalen over – meestal – ouderen die hun hele leven daar hadden

gewoond en van hun spaarzame centen een huisje hadden gekocht. Klaas Bieze: 'Ik hoorde wat ze hadden meegemaakt door de komst van de petrochemische industrie. Veel mensen werkten lekker op het vrije open land achter de dampende kont van het paard en tegen de horizon was altijd de dijk en een frisse lucht. Met de industrie kwam veel stank en rook en horizonvervuiling. Er werd een spelletje gespeeld met deze mensen. Van de ene dag op de andere werd meegedeeld dat ze konden opdonderen. Om dit te onderstrepen ruimden bulldozers de leegstaande huizen op.'

Upjohn

In die tijd leerde Bieze een onderaannemer kennen die werkte voor het nieuw te vestigen bedrijf van Upjohn. Bij het opstarten van het productieproces werkte die aannemer met veel jonge mensen. *'Dat opstarten ging niet zonder problemen'*, aldus Bieze, *'er kwamen gassen en chemische stoffen vrij. Veel van die jonge jongens zijn daarna overleden en andere zijn invalide geworden.'* Een hard bewijs voor deze bewering is nooit geleverd.

Als gedreven gifspeurder hield Bieze zich ook veel bezig met het afvalprobleem van de chemische industrieën. Dag en nacht volgde hij vrachtauto's uit Delfzijl die afval vervoerden naar stortplaatsen. Hij maakte daar foto's en noteerde hoeveel vaten en ander rotzooi gedumpt werd en wat de opschriften van de vaten waren. Later nam hij ook monsters van het afval die hij liet analyseren. Al deze gegevens verzamelde hij en gaf ze door aan de directeur Tommel van de Provinciale Waterstaat. *'Nog steeds heb ik spijt dat ik al mijn negatieven heb afgegeven, want ik heb de indruk dat er nooit iets mee gebeurd is.'*

Oostwold was bingo

Er is periode geweest dat Bieze sommige stortplaatsen elke week controleerde. *'Ik trok dan*

een overall aan en deed of ik oud ijzer zocht, want ik werd steeds meer gewantrouwd. Dat begon al als ik aan de poort van een bedrijf stond te wachten op de vrachtwagens. De portier ging dan demonstratief mijn kenteken noteren. De chauffeurs probeerden mij met auto en al de sloot in te drukken en één keer werd ik bijna door een machinist van een bulldozer op een stortplaats onder het afval gewerkt.' Klaas Bieze ging daarna omzichtiger te werk. Hij ging voortaan naast de stortplaats zitten langs een sloot met een vishengel en fotografeerde met een telelens het gebeuren op de belt. Hij wist dat op de vuilstort van Oostwold chemisch afval gestort werd. *'Ik zat al een jaar te pezen om zo'n dumping vast te leggen. Op een zaterdagmorgen was het bingo. Ik vond zo'n 60 vaten met isomeren afkomstig van Upjohn. Toen heb ik meteen dr. Klouwen (Inspectie Milieuhygiëne) gebeld die met een fotograaf kwam. Verder heb ik een klacht ingediend bij de Dienst Gevaarlijke stoffen. Toen ik maandagmorgen terugging was men bezig de vaten te bedekken met modder. De vaten waren vrijdag gedumpt, maar toen was de bulldozer kapot. Voorts heb ik de direktie van Upjohn gebeld en het eerste wat die man tegen me zei was: Als u met uw handen aan het gif hebt gezeten, moet u naar het ziekenhuis, want het is zeer gevaarlijk materiaal. Dat bewijst dat men donders goed wist wat men deed.'*

Milieurondomme

Het speuren naar afval bleef niet beperkt tot de provincie Groningen. Samen met Jan Dijkstra, toen nog lid van de Vereniging Milieubeheer Noord-Nederland, trok hij Drente in. Ook daar werd veel vastgelegd. Op verzoek van Milieurondomme uit Schoonebeek onderzocht Bieze het Gat van Reef en de vervuiling van Scado en de NAM. Later is dit onderzoek op professionele manier voortgezet door Cobie Ensink. *'Ik heb Cobie nooit ontmoet'*, zegt Bieze, *'maar ik heb veel respect voor haar.'*

Ambtenarenmentaliteit

Klaas Bieze heeft een duidelijke mening over de veranderende mentaliteit van gemeentelijke en provinciale ambtenaren. *'Zo'n 25 jaar geleden had je ambtenaren die niet berekend waren op hun milieutaak. De wetgeving bood toen ook weinig soelaas. Velen lachten je uit als je met een melding kwam en sommigen werkten je ronduit tegen'*, verzuicht Bieze. *'Dat is nu gelukkig anders geworden'. 'Milieuambtenaren hebben nu verstand van zaken en wat dat betreft gaat het goed. Dat wil overigens niet zeggen dat het met het milieu goed gaat, want de politiek deugt nog steeds niet. Je moet de afvalstromen beheersbaar maken en dat zal straks moeilijker worden als de grenzen in 1992 opengaan. Verder blijven we met een erfenis uit het verleden zitten.'*

Principes zijn principes

Op de vraag waarom hij dit werk doet, antwoordt Bieze aanvankelijk lakoniek: *'De een verzamelt postzegels en ik doe dit.'* Maar even later zegt hij bewogen: *'Omdat ik iedereen het recht ontzeg, mensen langzaam te vergifigen en bodem en grondwater te verpesten. Ik ben een socialist van de oude stempel. Bij ons thuis gold principes zijn principes en dat betekent recht is recht en krom is krom. De kleine man is nog steeds de dupe. Ook bij de milieuheffingen. Grote bedrijven krijgen gigantische subsidies en hoeven soms nog steeds geen zuiveringsheffing te betalen, bv. de Avebe. Andere bedrijven krijgen onkosten vergoed als ze milieuhygiënische maatregelen nemen, maar als de burger milieubewust leeft, door bv. klein chemisch afval te verzamelen, wordt die niet beloond.'* Tot slot vindt Klaas Bieze dat we met z'n allen alert moeten blijven op ons milieu. *'Onze kinderen zijn dat waard, want we vinden het gif naast de deur.'*

Zwaar vervuild terrein Huizing bij Roden, één van de plaatsen waar Bieze achteraan ging. (foto Klaas Bieze).